

17.

2926

chr. Schouten
H. Pellebon

proefstation voor de akkerbouw en de groenteteelt in de vollegrond, lelystad-alkmaar

GEBRUIKSWAARDE-ONDERZOEK BIJ

RODE BEWAARKOOL

C. van Wijk - PAGV-Alkmaar
G. Schroën - Proeftuin Wieringerwerf
J. Schoneveld - PAGV-Lelystad

Interne mededeling no. 244; juli 1982.

PROEFSTATION

I N H O U D

	<u>Blz.</u>
1. INLEIDING	2
2. PROEFOPZET	3
3. BEOORDELINGEN EN WAARNEMINGEN	4
4. DISCUSSIE	14

1. INLEIDING

In 1981 is vooronderzoek gestart met rode kool rassen/selekties, bestemd voor de bewaarteelt. Het onderzoek werd uitgevoerd om geïnformeerd te raken over de bruikbaarheid van het huidige sortiment in de praktijk nu naast de bestaande selekties tal van nieuwe hybriden hun intrede gedaan hebben.

Het verloop van de proef, alsmede de resultaten van dit eerste jaar zijn in dit verslag neergelegd.

Aan de hand hiervan kan de beoordelingscommissie adviseren welke rassen/selekties voor verdere beproeving in aanmerking komen.

2. PROEFOPZET

Door 6 kweekbedrijven werden in totaal 20 rassen/selekties aangemeld. Dit omvat zowel het bestaande sortiment als nieuwe selekties/hybriden. Tussentijds zijn hiervan 3 rassen door de firma teruggetrokken, zodat uiteindelijk 17 rassen/selekties in dit verslag vermeld staan. De zaai en opkweek vond centraal plaats bij dhr. J. Blom, Meerweg te Alkmaar. Gezaaid is op 17 maart 1981 onder platglas. Per ras is 7,5 gram per 3 ramen uitgezaaid. De proeven zijn aangelegd op twee proefplaatsen, te weten proeftuin Wieringerwerf en in het Geestmerambacht op het perceel van de heer W. van Hout. Elk ras is per proefplaats in drie herhalingen beproefd. De bewaring heeft centraal plaatsgevonden op de proeftuin te Wieringerwerf. De kool is bewaard in kratten bij een temperatuur van 0 - 1°C en een relatieve luchtvochtigheid van 90-95%. Er is éénmaal omgelegd en wel begin februari. Op 11 en 12 mei is de kool geschoond en veilingklaar gemaakt.

Voor overige teelt- en bewaargegevens zie tabel 1.

Tabel 1 Overige teelt- en bewaargegevens

Proefplaats Aspect	Wieringerwerf	Geestmerambacht
Grondsoort	slibhoudend zand; 12% afslibbaar	klei; 33% afslibbaar; pH = 7,3, humus 3,5%
Plantdatum	14 mei 1981	12 mei 1981
Plantafstand	75 x 45 cm	75 x 45 cm
Veldgrootte	6,75 x 3,60 m	3,75 x 4,95 m
Aantal planten/veldje	9 x 8 planten	5 x 11 planten
Bemesting per ha	basisbemesting 650 kg 12-10-18 overbemesting - 250 kg magnesamon op 29/5 - 300 kg kalksalpeter op 15/7 - 300 kg kalksalpeter op 24/8 - 200 kg kalksalpeter op 17/9	basisbemesting 1400 kg 12-10-18 overbemesting - 300 kg KAS
In bewaring	27 oktober	27 oktober
Omlegdatum	28 januari 1982	28 januari 1982
Bewaarduur	198 dagen	198 dagen

3. BEOORDELINGEN EN WAARNEMINGEN

Zowel het veldgewas als het bewaard produkt zijn door de beoordelingscommissie bezichtigd en beoordeeld. De beoordeling van het veldgewas vond plaats op 14-10-1981. Het bewaard produkt is beoordeeld op 4 februari en met de eindschoning op 13 mei. De beoordeelde eigenschappen en de daarbij behorende legenda zijn:

t.a.v. het veldgewas

- type : waarbij HR = Herfstrood; LB = Langedijker Bewaar; GB = Grage Bewaar; TB = Taaie Bewaar
- vroegheid : 9 = zeer vroeg 1 = zeer laat
- hoeveelheid omblad: 9 = zeer veel 1 = zeer weinig
- diepte kool in blad: 9 = zeer diep verscholen; 1 = geheel niet verscholen
- uniformiteit : 9 = zeer uniform 1 = zeer heterogeen

t.a.v. het bewaard produkt

- vorm : 9 = zeer hoogrond 1 = zeer platrond
- fijnheid : 9 = zeer fijn 1 = zeer grof
- uniformiteit : 9 = zeer uniform 1 = zeer heterogeen
- kleur : 9 = zeer goede kleur 1 = zeer slechte kleur
- inwendige kwaliteit : 9 = zeer goed 1 = zeer slecht
- algemene indruk : 9 = zeer goed 1 = zeer slecht

De beoordelingsgegevens zijn samengevat weergegeven in de tabellen 2 A, 3 A en 4 A.

Alvorens de kool in bewaring ging is het stuksgewicht bepaald. Bij het omleggen en aan het eind van de bewaring zijn bewaarverliezen (rot, afval) opgenomen, zodat uiteindelijk de indroging te berekenen was. Bij de eindschoning is het produkt gesorteerd en zijn per herhaling en per proefplaats een aantal kolen doorgesneden ter beoordeling van inwendige kwaliteit en ter meting van pitlengte en koolhoogte. Tevens is gelet op aantasting door "varkensvlekken". Dit verschijnsel kwam niet noemenswaardig voor.

Bij het omleggen en de eindschoning is nauwkeurig genoteerd het aantal omleghandelingen, die per ras nodig waren. Hieruit is de omlegt ijd berekend door de heer J. Schoneveld. De totalen daarvan staan in de oogsttabellen 2 B t/m 4 B.

Meer uitgebreide gegevens omtrent omlegtijden per ras en proefplaats zijn vermeld in tabel 5.

Van de rassen zijn aan het eind van de bewaring monsters gestuurd naar het Sprenger Instituut ter bepaling van kookbaarheid (kookduur) en verkleuring van het vers versneden produkt. De samengevatte gegevens hierover zijn weer vermeld in de oogstabellen 2 B t/m 4 B. Tabel 6 geeft ruimere informatie over deze toetsingen, die uitgevoerd zijn door de heer H. Pelleboer (S.I.).

Tabel 2A Gemiddelde beoordelingsgegevens per proefplaats en per objekt

Obj. no.	Proef- plaats 1)	Veldgewas (14 okt. 1982)					Omleggen (4 febr. 1982)				Eindschoning 13 mei 1982				Opmerkingen
		type	vroe- heid	hoeveel- heid om- blad	diepte kool in blad	uni- formi- teit	vorm	fijn- heid	uni- formi- teit	alge- mene indruk	kleur	fijn- heid	inwen- dige kwali- teit	alge- mene indruk	
A	GMA W	TB TB	3,5 4,0	6,7 6,7	6,3 6,3	6,3 5,3	6,3 6,3	6,8 6,5	6,3 6,5	6,0 6,3	6,3 7,8	6,5 7,0	6,3 6,0	6,0 7,3	te taai (4/2)
B	GMA W	TB TB	4,3 3,5	6,8 6,8	6,5 6,7	4,8 5,2	6,3 6,0	6,3 6,5	6,3 6,0	7,0 7,3	6,8 6,8	6,8 6,8	6,0 6,0	6,8 6,5	te taai (4/2)
C	GMA W	LB LB	4,2 5,0	7,0 6,5	5,8 6,2	4,3 4,2	6,0 7,0	5,0 6,0	5,3 6,3	4,5- 7,5	3,5- 7,0	6,5 7,0	6,5 7,0	3,5- 6,5	
D	GMA W	TB/LB TB/LB	4,3 3,8	6,8 7,2	6,5 6,8	4,3 4,7	6,8 7,3	7,0 6,3	7,0 5,8	7,5 7,3	7,3 7,0	7,3 7,0	6,3 5,5	7,0 7,0	
E	GMA W	GB/LB GB/LB	4,8 5,2	6,7 6,7	6,0 5,3	6,3 4,8	7,0 7,5	6,0 6,0	6,0 5,5	3,5 4,5	4,0 3,8	5,8 5,5	3,5 3,3	3,5 3,3	wat ruig, weinig was(4/2)
F	GMA W	GB/HR GB/HR	6,8 7,0	6,0 6,0	5,2 5,2	7,3 7,3	6,5 6,5	4,0 4,0	4,0 4,0	3,5 3,5	3,5 3,5	8,3 7,5	3,0 3,5	3,0 3,5	geen was, grof-IIR (4/2)

1) GMA = Geestmerambacht

W = Wieringerwerf

Tabel 2 B Gemiddelde waarnemingsgegevens per obj. no. en per proefplaats; Rode bewaarkool 1981/82

Obj. no.	Proefplaats	Bewaarsbaar (t/ha)	Omleggen 4/2			Eindschoning			Veilbaar ¹⁾ (t/ha)			Rel. schooningstijd (Gem.=100)	Pit-lengte (Cm)	P/K	Kookduur (min.)	Opmerkingen	
			Verlies (t/ha)		III-kool (t/ha)	verlies (t/ha)		rot	indroging	totaal	w.v. klasse I						w.v. klasse II+III
			omblanden	rot		omblanden	rot										
A	GMA	50,1	4,6	0,4	0,0	2,2	1,3	3,4	38,2	37,1	1,1	91	7,1	44	45		
	W	37,6	1,3	0,4	0,5	1,2	2,1	2,1	30,3	28,3	2,0	85	7,0	45	37		
	Gem.	43,9	3,0	0,4	0,3	1,7	1,7	2,8	34,3	32,7	1,6	88	7,1	45	41		
B	GMA	49,5	4,6	0,1	1,3	2,5	0,7	3,2	38,4	35,4	3,0	92	6,7	41	35		
	W	36,9	1,3	0,4	0,4	1,6	0,5	3,2	29,9	29,6	0,3	92	6,3	42	42		
	Gem.	43,2	3,0	0,2	0,9	2,0	0,6	3,2	34,2	32,5	1,7	92	6,5	42	39		
C	GMA	55,8	4,0	0,5	1,7	3,7	0,8	3,6	43,2	34,8	8,4	107	7,3	41	45		
	W	50,3	1,1	0,2	0,2	2,6	0,0	4,3	42,3	38,4	3,9	102	8,2	46	42		
	Gem.	53,1	2,5	0,3	0,9	3,1	0,4	4,0	42,8	36,6	6,2	105	7,8	44	44		
D	GMA	50,1	4,0	0,7	1,4	3,0	2,0	3,0	37,4	31,0	6,4	96	7,8	45	30		
	W	40,9	1,5	4,5	0,8	1,9	0,9	3,1	29,0	25,8	3,2	98	7,0	42	23		
	Gem.	45,5	2,8	2,6	1,1	2,4	1,5	3,0	33,2	28,4	4,8	97	7,4	43	27		
E	GMA	58,5	3,8	0,3	1,6	3,9	1,7	3,9	44,9	31,1	13,8	101	7,3	42	20		
	W	48,0	1,2	1,6	0,7	2,8	1,6	3,8	37,0	30,1	6,9	102	7,7	46	32		
	Gem.	53,3	2,5	1,0	1,2	3,4	1,6	3,8	41,0	30,6	10,4	102	7,5	44	26		
F	GMA	78,8	5,0	0,0	0,8	4,5	4,2	5,9	59,2	42,4	16,8	102	7,5	41	-		
	W	65,8	1,5	0,4	0,5	3,4	2,7	4,7	53,1	45,4	7,7	111	7,6	39	-		
	Gem.	72,3	3,3	0,2	0,7	4,0	3,4	5,3	56,1	43,9	12,2	107	7,6	40	-		

GMA = Geestmerambacht

W = Wieringerwerf

1) incl. bij omleggen veilbare kool

(vervolg zie Tabel 3 B)

Tabel 3A Gemiddelde beoordelingsgegevens per proefplaats en per objekt

Obj. no.	Proef- plaats 1)	Veldgewas (14 okt. 1982)					Omleggen (4 febr. 1982)			Eindschoning 13 mei 1982				Opmerkingen		
		type	vroeg- heid	hoeveel- heid om- blad	diepte kool in blad	uni- formi- teit	vorm	fijn- heid	uni- formi- teit	alge- mene indruk	kleur	fijn- heid	inwen- dige kwali- teit		alge- mene indruk	
G	GMA	LB/TB	4,3	6,2	6,2	6,2	6,2	6,8	6,5	6,8	7,0	6,8	7,3	7,3	7,3	
	W	LB/TB	4,5	6,5	6,2	5,8	7,0	7,0	7,3	7,3	7,0	7,3	6,8	7,8	7,8	
H	GMA	GB/LB	5,5	7,3	6,2	5,2	7,3	6,3	5,5	5,5	7,3	6,3	5,0	4,5	4,5	
	W	GB/LB	5,2	7,2	6,2	4,7	7,5	7,0	5,3	5,5	7,5	7,0	5,0	6,3	5,8	var.+hooggr. (4/2)
I	GMA	LB/TB	3,5	7,2	7,0	4,7	7,3	6,8	5,0	5,3	7,3	6,8	6,5	6,8	6,8	
	W	LB/TB	3,8	7,0	6,8	4,8	7,0	6,8	5,8	6,3	7,0	6,8	6,5	5,8	5,8	te taai (4/2)
K	GMA	LB	4,3	6,5	6,2	4,8	7,8	6,5	5,0	5,3	7,8	6,5	5,0	4,8	4,8	
	W	GB/LB	5,5	6,7	5,7	5,7	6,8	6,0	7,0	6,0	6,8	6,0	4,3	3,8	3,8	
L	GMA	GB/LB	5,7	7,8	6,7	6,2	7,5	6,8	6,8	6,5	7,5	6,8	5,5	5,5	5,5	
	W	GB/LB	5,7	6,8	6,2	5,5	7,3	6,3	6,3	6,3	7,3	6,3	5,5	5,5	5,5	
M	GMA	GB/LB	5,2	6,5	6,5	7,7	7,0	6,8	7,3	7,0	6,8	7,3	6,0	5,5	5,5	weinig was (4/2)
	W	HR/GB	5,8	6,8	6,7	6,7	6,8	6,3	6,8	6,8	6,8	6,3	4,8	4,3	4,3	

1) GMA = Geestmerambacht

W = Wieringerwerf

Tabel 3B Gemiddelde waarnemingsgegevens per rij. no. en per proefplaats; Rode b. aarkool 1981/82

Obj. no.	Proefplaats	Dewaarsbaart/ha	Omleggen 4/2			Eindschoning			Veilbaar ¹⁾ (t/ha)			Rel. schooningstijd (Gem.=100)	Pit-lengte (cm)	P/K	Kookduur (min.)	Opmerkingen
			Verlies (t/ha)		III kool (t/ha)	verlies (t/ha)	rot ombladen	rot indroging	totaal	w.v. klasse I	w.v. klasse II+III					
			ombladen	rot												
G	GMA	52,6	3,8	0,0	0,6	2,4	0,0	3,4	43,0	41,9	1,1	87	7,4	42	-	
	W	48,1	1,0	0,0	0,0	1,9	0,0	4,6	40,6	40,3	0,3	92	6,4	40	-	
	Gem.	50,4	2,4	0,0	0,3	2,2	0,0	4,0	41,8	41,1	0,7	90	6,9	41	-	
H	GMA	71,2	4,4	0,0	1,4	5,1	2,4	5,9	53,4	39,9	13,5	116	8,1	46	25	
	W	55,9	1,5	0,0	0,8	3,3	3,8	4,1	43,2	38,8	4,4	110	8,6	49	28	
	Gem.	63,6	3,0	0,0	1,1	4,2	3,1	5,0	48,3	39,4	9,0	113	8,4	48	27	
I	GMA	41,0	4,2	0,1	1,0	1,9	0,5	3,4	30,9	28,6	2,3	86	6,5	41	20	vers versneden
	W	37,8	1,1	0,5	0,8	1,8	0,8	2,7	30,9	28,9	2,0	86	6,8	40	28	produkt verkleurt
	Gem.	39,4	2,7	0,3	0,9	1,8	0,7	3,0	30,9	28,8	4,2	86	6,7	41	24	weinig
K	GMA	52,7	3,5	0,7	1,3	3,2	0,0	3,8	41,5	29,0	12,5	94	7,3	42	25	
	W	51,7	1,3	0,3	0,6	3,6	0,2	3,9	42,4	33,6	8,8	99	7,1	42	37	
	Gem.	52,2	2,4	0,5	1,0	3,4	0,1	3,8	42,0	31,3	10,7	97	7,2	42	31	
L	GMA	68,6	4,2	0,2	0,7	4,2	0,0	5,9	54,1	48,1	6,0	96	6,9	38	25	
	W	57,2	0,7	0,0	0,0	2,8	0,0	4,3	49,4	47,9	1,5	96	7,8	43	32	
	Gem.	62,9	2,4	0,1	0,3	3,5	0,0	5,1	51,8	48,0	3,8	96	7,4	41	29	
M	GMA	65,1	4,1	0,4	1,9	3,7	1,1	5,2	50,6	45,9	4,7	102	8,0	44	39	
	W	61,7	1,3	0,3	0,5	3,3	0,6	5,1	51,1	50,2	0,9	104	8,4	45	25	
	Gem.	63,4	2,7	0,4	1,2	3,5	0,8	5,1	50,9	48,1	2,8	103	8,2	45	37	

GMA = Geestmerambacht

W = Wieringerwerf

1) incl. bij omleggen veilbare kool

(Vervolg: Zie Tabel 4 B)

Tabel 4 A Gemiddelde beoordelingsgegevens per proefplaats en per objekt

Obj. no.	Proefplaats 1)	Veldgewas (14 okt. 1982)					Omleggen (4 febr. 1982)			Eindschoning 13 mei 1982				Opmerkingen	
		type	vroegeheid	hoeveelheid omblad	diepte in blad	uniformiteit	vorm	fijnheid	uniformiteit	algemene indruk	kleur	fijnheid	inwendige kwaliteit		algemene indruk
N	GMA	HR/GB	5,5	7,5	6,5	4,8	6,8	6,0	5,8	5,5	5,0-7,0	4,5-7,5	5,3	4,0-6,5	var.+wat graag 4/2
	W	LB	4,8	7,3	6,7	3,8	7,3	6,3	6,0	5,8	7,8	7,5	5,3	7,5	zeer grage typen in (14/10) te taai (4/2)
O	GMA	GB/LB	5,2	7,0	6,5	4,0	6,5	6,3	6,0	6,0	5,0	5,0	5,8	5,8	taaie typen in (4/2)
	W	LB/TB	5,2	7,0	6,2	3,8	6,8	6,3	6,0	5,8	6,3	5,8	6,0	5,8	
P	GMA	GB/LB	5,3	6,8	6,7	5,7	6,5	7,0	7,0	7,0	5,8	6,0	6,0	5,8	
	W	GB/LB	5,0	7,0	7,0	5,5	6,5	7,0	7,0	7,0	6,5	6,8	5,8	6,3	
R	GMA	GB/TB	4,8	6,2	5,7	4,3	7,0	6,5	6,5	6,5	7,0	6,5	6,0	6,0	fijne struct. + lange pit
	W	GB/LB	5,5	6,3	5,3	5,2	7,0	6,3	6,0	6,3	7,3	4,0-7,5	4,5	4,0-7,0	
S	GMA	GB/LB	6,0	6,8	5,8	7,3	6,5	5,8	7,0	5,3	5,0	5,3	7,0	4,8	dunne waslaag (4/2)
	W	GB/LB	5,7	6,8	5,7	6,3	6,5	5,5	6,8	5,3	4,5	4,8	7,0	4,3	dunne waslaag (4/2)

1) GMA = Geestmerambacht

W = Wieringerwerf

Tabel 4 B Gemiddelde waarnemingsgegevens pe obj. no. en per proefplaats; Rode waarkool 1981/82

Obj. no.	Proefplaats	Bewaarsbaar (t/ha)	Omlaggen 4/2			Eindschoning			Veilbaar ¹⁾ (t/ha)			Rel. schooningstijd (Gem. = 100)	Pitlengte (cm)	P/K	Kookduur (min.)	Opmerkingen			
			Verlies (t/ha)		rot	verlies (t/ha)	rot	ombladen	rot	ombladen	indroging						totaal	w.v. klasse I	w.v. klasse II+III
			ombladen	rot															
N	GMA	59,7	5,6	0,0	1,6	3,3	0,3	4,5	46,0	37,2	8,8	104	6,8	42	25				
	W	47,9	1,1	0,3	0,7	2,3	1,1	3,9	39,2	36,5	2,7	100	7,3	43	42				
	Gem.	53,8	3,3	0,2	2,2	2,8	0,7	4,2	42,6	36,9	5,7	102	7,1	43	34				
O	GMA	65,0	4,1	0,0	2,2	3,8	1,0	4,7	51,4	43,8	7,6	101	7,1	42	30				
	W	47,0	1,0	0,4	1,7	2,3	1,9	3,7	37,7	34,2	3,5	97	7,1	43	30				
	Gem.	56,0	2,6	0,2	2,0	3,0	1,7	4,2	44,6	39,0	5,6	99	7,1	43	30				
P	GMA	64,2	5,5	0,2	0,1	3,8	2,3	5,5	46,9	44,0	2,9	104	7,7	47	30				
	W	52,7	1,2	0,0	0,0	2,8	0,2	4,5	44,0	43,0	1,0	102	7,6	46	25				
	Gem.	58,5	3,4	0,1	0,1	3,3	1,2	5,0	45,5	43,5	2,0	103	7,7	47	28				
R	GMA	58,8	3,7	0,1	1,5	4,0	1,1	6,4	43,5	32,1	11,4	107	8,3	49	30	Veel verkleuring; vers versneden produkt			
	W	47,5	1,0	0,3	0,0	3,1	0,9	3,6	38,6	33,4	5,2	107	9,2	57	32				
	Gem.	53,2	2,4	0,2	0,7	3,6	1,0	5,0	41,1	32,8	8,3	107	8,8	53	31				
S	GMA	81,4	4,1	0,6	1,4	4,4	2,6	6,0	63,7	52,5	11,2	114	6,3	39	45				
	W	61,8	1,3	0,5	3,1	3,1	5,1	4,3	47,5	36,6	10,9	117	7,2	43	44				
	Gem.	71,6	2,7	0,5	2,3	3,8	3,9	5,1	55,6	44,6	11,0	116	6,8	41	45				
Gem.	GMA	60,2	4,3	0,3	1,2	3,5	1,3	4,6	46,2	38,5	7,7	100 ²⁾	7,3	43	31,3				
	W	49,9	1,2	0,6	0,7	2,6	1,3	3,9	40,3	36,5	3,8	100	7,5	44	33,3				
	Gem.	55,1	2,8	0,5	1,0	3,0	1,3	4,2	43,3	37,5	5,8	100	7,4	44	37,3				

GMA = Geestmerambacht

W = Wieringerwerf

1) incl. bij omleggen veilbare kool 2) GMA: 100 = 288,6; W'werf: 100 = 203,4 manuren/ha

Tabel 5 Schoningsarbeid (manuren/ha) per ras en per proefplaats

Obj.	Geestmerambacht				Wieringerwerf				Totaal	
	1) Omleg- gen 4/2	Eind- schoning	Totaal		Omleg- gen 4/2	Eind- schoning	Totaal		Gemiddelde	
			absoluut	rela- tief			absoluut	rela- tief	absoluut	relatief
A	166,4	95,6	262,0	91	89,7	83,3	173,0	85	217,5	88
B	162,7	103,4	266,1	92	92,7	94,7	187,4	92	226,8	92
C	160,4	148,6	309,0	107	89,1	118,0	207,1	102	258,1	105
D	153,7	122,9	276,6	96	101,4	98,5	199,9	98	238,3	97
E	141,5	149,2	290,7	101	86,8	121,3	208,1	102	249,4	101
F	147,9	145,5	293,4	102	90,2	135,6	225,8	111	259,6	106
G	145,6	104,5	250,1	87	87,6	100,2	187,8	92	219,0	89
H	161,4	173,8	335,2	116	94,3	128,7	223,0	110	279,1	113
I	158,6	89,9	248,5	86	84,0	90,4	174,4	86	211,5	86
K	143,2	127,8	271,0	94	89,3	126,8	216,1	106	243,6	99
L	141,3	136,7	278,0	96	78,8	114,4	193,2	95	235,6	96
M	163,3	131,1	294,4	102	95,4	120,0	215,4	106	254,9	104
N	183,1	117,1	300,2	104	86,1	106,1	192,2	94	246,2	100
O	154,5	136,0	290,5	101	86,6	102,0	188,6	93	239,6	97
P	177,6	123,5	301,1	104	87,9	114,5	202,4	100	251,8	102
R	150,0	158,3	308,3	107	85,0	132,0	217,0	107	262,7	107
S	156,0	174,3	330,3	114	101,1	146,4	247,5	122	288,9	117
Gem.	156,9	131,7	288,6	100	89,7	113,7	203,4	100	246,0	100

1) Gesneden met wat meer omblad vanwege vervoer naar Wieringerwerf.

Tabel 6 Kookduur en verkleuring van vers versneden produkt per ras en per proefplaats

Obj.	Kooktijden (min.)			Rangno. kooktijd	Bruinverkleuring, vers versneden rode kool	
	W'werf	GMA	Totaal			
					Wieringerwerf	Geestmerambacht
A	37	45	82	13	+	+
B	42	35	77	12	+	+
C	42	45	87	14	-	-
D	23	30	53	3	+	+
E	32	20	52	2	+	+
G	-	-	-	-	+	+
H	28	25	53	3	-	+
I	28	20	48	1	++	++
K	37	25	62	8	+	+
L	32	25	57	6	+	+
M	25	39	64	10	+	+
N	42	25	67	11	+	+
O	30	30	60	7	+	+
P	25	30	55	5	+	+
R	32	30	62	8	--	--
S	44	45	89	15	++	+
Gem.	33,3	31,3	65,2	± 10		

- 1) Toelichting klassifikatie: ++ = goed (wel herkenbaar als bewaard)
 + = redelijk
 - = matig
 -- = slecht.

Bewaring van het vers versneden produkt heeft plaatsgevonden in afgesloten plastic zakken bij 0-1°C, maximale relatieve vochtigheidsgraad en gedurende 32 uur. De beoordeling heeft visueel plaatsgevonden door 4 personen.

5. D I S C U S S I E

Bekijken we de beoordelingscijfers van deze Rode bewaarkool-proef nader, dan zien we dat over de hele linie qua gebruikswaarde goed tot redelijk goed beoordeeld zijn de objekten A - B - D - G - I - P. Zonder meer slecht zijn beoordeeld de objekten E - F - K - S. Tot de categorie objekten die matig naar voren komen behoren H - L - M - O. Verder zijn enkele rassen/selekties, om welke reden danook nogal wisselvallig beoordeeld. Dat zijn achtereenvolgens C - N en R.

Kijken we naar de opbrengstcijfers, dan blijkt de gemiddelde produktie op 55,1 ton/ha uit te komen, waarbij de proef te GMA duidelijk produktiever was dan die te W'werf. Binnen de rassen waren erg produktief F - S, en in mindere mate H - L - M. Qua produktie duidelijk aan de ondergrens zaten de objekten I en minder sterk A - B - D. Dit alles wat betreft bewaarprodukt aan het begin van de bewaring.

Wat hielden we over aan het einde van de bewaring en dan met name aan "goede" kool, dus klasse I kool. Gemiddeld over alle rassen en beide proefplaatsen was dat 37,5 ton/ha. Het verschil tussen beide proefplaatsen is niet zo groot meer. Gelet op de rassen hadden de objekten L en M nog veel veilbaar produkt van klasse I. Weinig klasse I-kool resteerde bij de obj. D - I.

De tijd voor schoning en veilingklaar maken (dat in zekere mate ook wat zegt over het verschil tussen bewaarbaar produkt aan het begin en veilbare kool aan het eind van de bewaring), verschilde tussen beide proefplaatsen nogal. Deels moet dat verklaard worden in het snijden met wat meer omblad bij de kool uit het GMA. Verder was de kool van die proefplaats gemiddeld zwaarder, wat relatief meer schoningsverlies oplevert. Relatief erg veel schoningstijd was nodig bij de objekten H en S en toch ook wel bij de objekten F en R. Weinig schoningstijd was nodig bij de rassen A - B - G en I.

Ook het aspekt kookbaarheid (kookduur) leverde aanzienlijke verschillen op. Een lange kookduur hadden nodig de objekten A - B - C en S. Snel gaar waren D - E - H - I - L - P. De eigenschap bruinverkleuring van het vers versneden produkt is visueel beoordeeld. Enige voorzichtigheid met het trekken van conclusies is daarom geboden. Toch kunnen we stellen dat obj. I een goede kleur houdt en obj. R erg verkleurt.

Het is aan de beoordelingscommissie om, aan de hand van de hier verzamelde cijfers, zich uit te spreken over de verdere beproeving van deze rassen.

